

Initiatives of Change
Nederland

Jaarverslag 2017
Nederlandse Stichting
Initiatives of Change

Bruggen van
vertrouwen bouwen

Inhoudsopgave

Verslag van het bestuur van de Nederlandse Stichting Initiatives of Change (Morele Herbewapening)	2
Jaarrekening 2017	21
Balans per 31 december 2017	22
Staat van baten en lasten over 2017	23
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2017	24
Overige gegevens	36

Colofon

De Nederlandse Stichting Initiatives of Change (Morele Herbewapening) heeft de status van een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Het Rechtspersonen en Samenwerkingsverbanden Informatienummer (RSIN) is 002875317. Het nummer van de Kamer van Koophandel is 41151059.

De Nederlandse Stichting Initiatives of Change (Morele Herbewapening) is gevestigd op de Amaliastraat 10, 2514 JC te Den Haag. Het bankrekeningnummer is NL49ABNA0257621202 en de BIC code van de bank is ABNANL2A.

Contact kan worden opgenomen via telefoonnummer + 31 (0) 70 364 3591 of via de email: info@iofc.nl. Ga voor meer informatie over de organisatie naar de website: www.iofc.nl.

Verslag van het bestuur van de Nederlandse Stichting Initiatives of Change (Morele Herbewapening)

gevestigd te Amaliastraat 10, 2514 JC Den Haag

Wie wij zijn

Initiatives of Change (IofC) is een wereldwijd netwerk van mensen van verschillende levensovertuiging met als gemeenschappelijk doel zich in te zetten voor een betere samenleving, ieder te beginnen bij zichzelf.

Visie

IofC streeft naar een rechtvaardige, vreedzame en duurzame wereld waaraan iedereen op zijn eigen wijze een gewetensvolle bijdrage kan leveren. IofC is ervan overtuigd dat er een wezenlijk verband bestaat tussen persoonlijke en maatschappelijke verandering. Positieve verandering in persoonlijke motieven en gedrag draagt bij aan een positieve ontwikkeling in de wereld.

Missie

IofC daagt eenieder uit om pionier te zijn voor een betere wereld en de verandering die men in de samenleving wil zien zelf voor te leven, en wil mensen hierbij ondersteunen, inspireren en met elkaar verbinden. IofC biedt ruimte voor ontmoeting, reflectie en het delen van ervaringen voor mensen die op zoek zijn naar hun eigen rol in het streven naar een betere wereld. Zo wil IofC een katalysator zijn waardoor goede voornemens en plannen ook werkelijkheid worden; van theorie naar initiatieven in de praktijk.

Speerpunten

Vrede en sociale samenhang - door te werken aan verzoening en wederzijds vertrouwen bij conflicten en verdeeldheid.

Ethiek en leiderschap - goed bestuur op ieder niveau door het stimuleren van een cultuur van leiderschap gebaseerd op morele integriteit, compassie en onzelfzuchtige dienstbaarheid.

Duurzaam leven - economische rechtvaardigheid en duurzame omgang met natuur en milieu door te inspireren tot een verandering van motieven en gedrag.

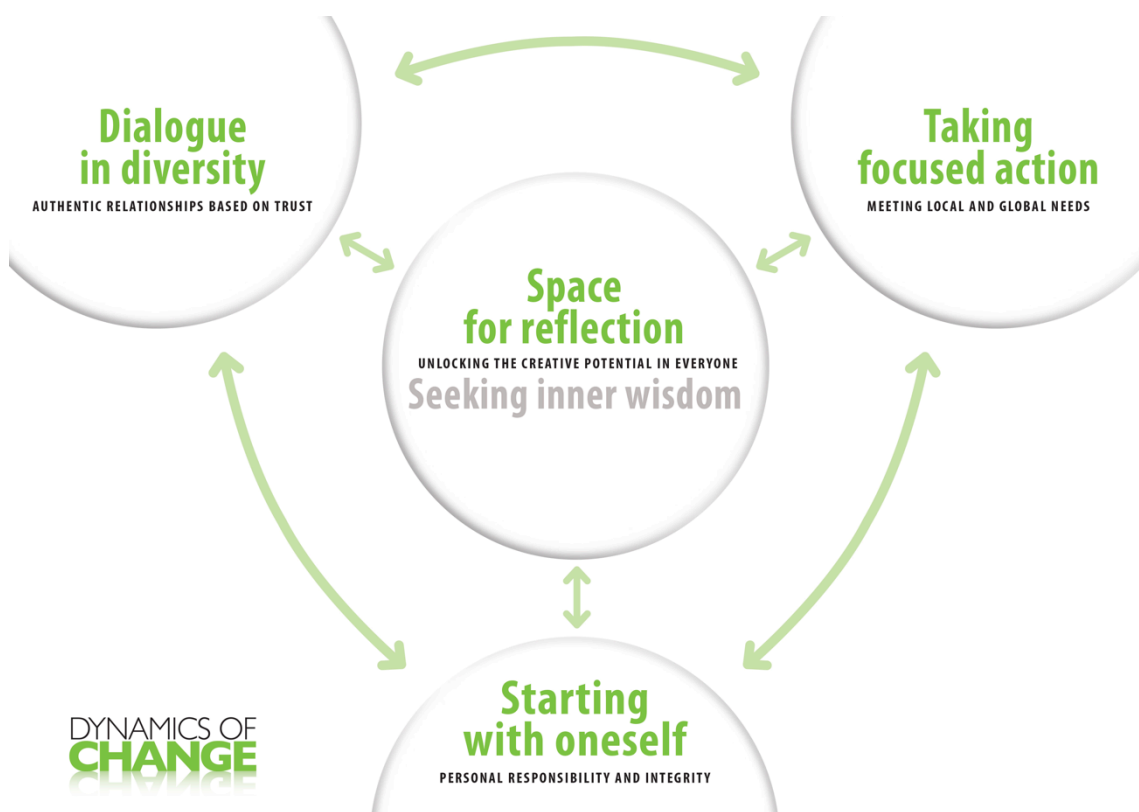
Benadering

Beginnen bij jezelf - een eerlijke blik op eigen motieven en gedrag is vaak het begin van persoonlijke verandering. Morele waarden als onzelfzuchtigheid, eerlijkheid, liefde en zuiverheid bieden een praktisch handvat om de eigen beweegredenen en handelingen in het dagelijks leven te onderzoeken.

Ruimte maken voor reflectie - in stilte kunnen mensen ontdekken wat er diep in hun hart leeft, tot zichzelf komen en richting vinden voor het leven. Door regelmatig stil te zijn krijg je toegang tot een bron van inspiratie, vernieuwing en kracht. Voor sommigen is dit luisteren naar God – voor anderen de innerlijke stem of het geweten.

Luisteren naar anderen - een eerlijk en open gesprek tussen mensen van verschillende generaties, levensovertuiging en culturele achtergrond schept vertrouwen en versterkt de sociale samenhang. Waar er conflict is, groot of klein, kan een eerlijke dialoog de weg vrij maken voor verzoening en gezamenlijke actie.

Gerichte actie ondernemen - de mensen en programma's van lofC beogen bij te dragen aan vrede en sociale cohesie, ethisch leiderschap, een rechtvaardige economie en een duurzame wereld. lofC doet dit door middel van projecten, het organiseren van bijeenkomsten, deelname aan internationale programma's en het vervullen van een netwerkfunctie. Naast lopende programma's speelt lofC in op wat er in de samenleving gebeurt.

Waar we vandaan komen

Ontstaan

Initiatives of Change is ontstaan uit het werk van de Amerikaanse Lutherse predikant Frank Buchman (1878-1961). Buchman geloofde dat er een goddelijk doel is voor de wereld en ieder mens, en richtte zich op het verband tussen geloof en maatschappelijke verandering. In de loop van de jaren groeide zijn bereik en telde mensen van verschillende religies en levensbeschouwing. In de twintiger jaren van de twintigste eeuw werd zijn werk bekend als de Oxfordgroep en in 1938 kreeg het de naam Morele Herbewapening. In 2001 veranderde deze naam in Initiatives of Change.

Juridisch

De Nederlandse Stichting Initiatives of Change is opgericht om dit werk in materiële zin te ondersteunen. Sinds 1948 is zij statutair gevestigd in 's-Gravenhage. De laatste statuten- en of naamswijzigingen bij notariële akte dateren van 21 november 2001 en 24 november 2003, na voorlegging aan en goedkeuring van de belastingdienst in 's-Hertogenbosch. In december 2007 heeft de belastingdienst gemeld dat onze stichting aan alle criteria van een Algemeen Nut Beogende Instelling voldoet, en dus de ANBI status heeft. De erkenning is ingegaan per 1 januari 2008.

Internationale vereniging

De Nederlandse stichting is lid van Initiatives of Change International, de vereniging die de nationale organisaties van lofC en de internationale programma's samenbrengt. Zij is opgericht in 2002 en valt onder de Zwitserse wet. De lid organisaties handelen in overeenstemming met de statuten en de principes van de Internationale Vereniging. In ieder ander opzicht zijn ze autonoom. Initiatives of Change International is een vereniging zonder winstoogmerk, onafhankelijk van welke politieke, religieuze of economische organisatie dan ook. Waar gepast werkt lofC International, evenals de Nederlandse stichting samen met gelijkgestemde partners.

Organisatie

De organisatiestructuur bestaat uit een bestuur, een financiële commissie, een raad van toezicht, betaalde medewerkers en vrijwilligers.

Bestuur

Het bestuur beheert de middelen en goederen van de stichting en is er verantwoordelijk voor dat de activiteiten die ontplooid worden in lijn zijn met de doelstellingen van de stichting.

Het bestuur kwam in het boekjaar vier maal bij elkaar. In het bestuur van de stichting hadden in 2017 zitting:

C.W.M. Wolvekamp, voorzitter

H.G. de Pous-de Jonge, secretaris

M.J.E. Schothorst-Hoekstra, lid

A. Schots, lid

F. Toonstra, lid

Leden van het bestuur worden niet betaald voor hun werkzaamheden. Zij mogen wel hun uitgaven ten behoeve van de stichting en ter bevordering van het doel van de stichting vergoed krijgen.

Financiële commissie

De financiële commissie is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de dagelijkse financiële handelingen. De commissie vergaderde dit jaar zeven keer. In de financiële commissie hadden in 2017 zitting:

C.W.M. Wolvekamp, voorzitter

J.K.C. de Pous, secretaris

R.W. Overdijkink, lid

A.R. Burger, adviseur

Raad van toezicht

De stichting kent een raad van toezicht die belast is met het onderzoek en de goedkeuring van de jaarrekening. In de raad van toezicht hadden in 2017 zitting:

L. Alderliesten, voorzitter

M. de Pous, lid

Medewerkers

Willem Jansen, programma coördinator, voor 80%.

Laura Reijnders, coördinator communicatie, voor 60%

Christiaan Groen, coördinator training, voor 60 % tot 30-4-2017

Rudy van der Aar en Mohamed Kechouh m.i.v. 6-3-2017 een nul-uren contract ten behoeve van het project 'Geloven in groen'.

Op projectbasis werken mee Valika Smeulders en Stefanie Schuddebeurs. De eerste met projecten die discriminatie en racisme tegengaan en dialoog bevorderen. De tweede met het project 'de luisteracademie'. Daarnaast werkt Stefanie mee met het geven van trainingen.

Irene de Pous werkt mee als redacteur van de website. Hiervoor schrijft ze ook inhoudelijke stukken. Zij wordt per uur betaald.

Lotty Wolvekamp verzorgt de boekhouding. Ook ondersteunt en adviseert zij medewerkers en vrijwilligers, samen met Johannes en Hennie de Pous.

Financieel beleid

De stichting wordt primair gefinancierd vanuit giften, legaten en nalatenschappen. Legaten en nalatenschappen worden, tenzij een specifieke bestemming is aangeduid, geacht te zijn bestemd voor het werk van de stichting op lange termijn. De middelen worden daartoe belegd. De jaarlijkse inkomsten uit dividend en rente worden aangewend voor de exploitatie. Koersstijgingen worden geacht bij te dragen aan de instandhouding van het vermogen, en daarmee van toekomstige inkomsten voor het werk van de stichting. In het financieel beleid van de stichting past maar in beperkte mate financiering met vreemd vermogen, waarbij het primair gaat om crediteuren en soortgelijke verplichtingen. Ten einde de doelstellingen van de stichting te realiseren wordt jaarlijks een begroting opgesteld en door het bestuur vastgesteld. Daarbij kan het bestuur, in het licht van de doelstellingen en het algemeen nut, in enig jaar instemmen met een exploitatietekort. Gezien de inzet op lange termijn en de onzekerheid bij het inschatten van de omvang worden koersresultaten en legaten/nalatenschappen niet begroot.

Resultaten boekjaar

De resultatenrekening van de stichting laat een negatief resultaat zien van € 32.861 (begroot was een negatief resultaat van € 220.985). Zoals toegelicht bij het financieel beleid maakt Initiatives of Change onderscheid tussen de reguliere jaarlijkse exploitatie en de exploitatie op lange termijn.

Het reguliere exploitatieresultaat laat een tekort zien. Het in het verleden bijeengebrachte vermogen wordt aangesproken om de doelstellingen van de stichting te verwezenlijken. Het tekort is lager dan begroot, door hogere koersresultaten van beleggingen (ten behoeve van de reguliere exploitatie). Bij het vaststellen van de begroting wordt uitgegaan van de beursresultaten van het lopende jaar. De resultaten van beursjaren verschillen en dat verklaart het grote verschil in 2017 tussen begroot en gerealiseerd.

De opbrengsten uit dividenden en coupons (€ 47.694) waren hoger dan in 2016. De instandhouding van de portefeuille komt vooral door het vermogensbeheer (koersresultaten). Ook in 2017 is positief resultaat voor instandhouding gerealiseerd.

De ontvangen giften, donaties, zijn in 2017 lager dan begroot. Dit heeft o.a. te maken met het wegvallen door overlijden van een aantal trouwe donateurs. Eén van deze donateurs heeft de stichting tot erfgenaam van drie kwart van de erfenis benoemd. Het resterende kwart is nagelaten aan de Zwitserse zusterstichting t.b.v. het centrum in Caux. De verwachting is dat deze gelden in 2018 bij de stichtingen binnenkomen.

Het resultaat is ten laste gebracht van de reserves waarbij een deel (€ 2.473) betrekking heeft op de bestemmingsreserve en een ander deel (€ 19.674) op het mapping project bestemmingsfonds. Het overige deel (€10.714) is ten laste gebracht van de algemene reserve.

Na de balansdatum hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan, behalve bovengenoemde erfenis, die invloed hebben op de ontwikkeling van het vermogen of het resultaat van de stichting. De begroting 2017 is in lijn met die van voorgaande jaren.

Activiteiten

Algemeen

De Nederlandse Stichting Initiatives of Change biedt via haar centrum op de Amaliastraat 10 te Den Haag (zie foto rechts) een plaats voor inspiratie, toerusting en ontmoeting. Door het beheer van de middelen ondersteunt de stichting activiteiten en initiatieven. Een van de doelstellingen van de stichting is het verstrekken van financiële hulp tot het bevorderen van de morele herbewapening, in het bijzonder van die van Nederland. De activiteiten en initiatieven die zij ondersteunt betreffen dus zowel Nederland als andere landen.

Een andere 'activiteit' die daarbij past is het onderhouden van persoonlijke contacten in het brede netwerk. Daardoor wordt samenhang en een gevoel van gemeenschapszin gecreëerd. In een verslag als dit wordt alleen de eerste soort activiteiten zichtbaar. De andere activiteit is moeilijk te kwantificeren, maar voor het realiseren van de doelstelling van de stichting niet minder belangrijk. Door de medewerkers wordt daaraan dan ook veel tijd besteed.

Verslagen van de meeste activiteiten zijn te vinden op www.iofc.nl. Een beknopt overzicht van de activiteiten volgt hieronder. Tenzij anders vermeld, vonden de activiteiten plaats in het ontmoetingscentrum Amaliastraat 10.

Context

lofC Nederland heeft ook in 2017 de nadruk gelegd op de interculturele dialoog en met name de inspanningen gericht op het bevorderen van sociale samenhang in de stad waar het centrum van lofC Nederland zich bevindt, namelijk Den Haag.

Het op ontmoeting, dialoog en begrip gerichte 'mapping' project, waaraan Fonds 1818 en de gemeente Den Haag financieel hebben bijgedragen, is in 2017 voortgezet en heeft een

bijzonder vervolg gekregen in het project 'Geloven in Groen'.

De activiteiten hieronder passen in de internationale strategie van lofC om de grond oorzaken van extremisme aan te pakken, naast het bevorderen van goed bestuur en ethisch leiderschap in alle gremia van de samenleving. Initiatives of Change kortom is erop uit om bruggen van vertrouwen te bouwen.

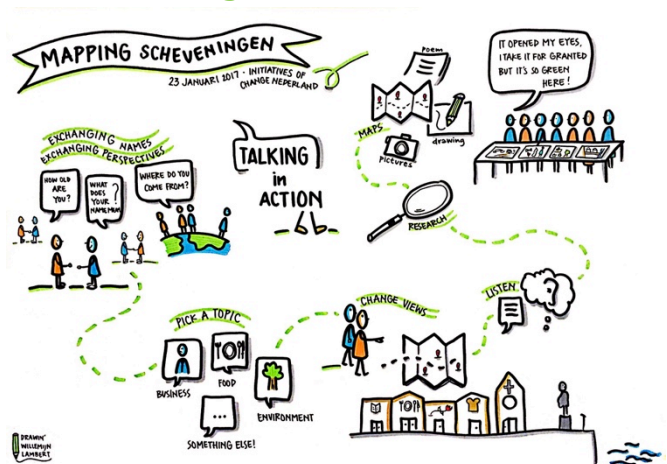
Bruggen van vertrouwen bouwen

Voor een goed begrip hier nog even wat bedoeld wordt met de term 'mapping'. Bij mapping gaan mensen samen op pad om de omgeving in kaart te brengen aan de hand van zelfgekozen thema's. Hierdoor leren ze elkaars perspectief kennen en zien ze hun eigen omgeving met nieuwe ogen. Zo vormt dit een praktische opstap naar interculturele dialoog op wijk- en stadsniveau. Dialoog wordt diapraxis. En het 'samen doen' verdiept ook weer het gesprek. Het project heeft als titel: *Mapping programma Den Haag: Bruggen bouwen tussen 'zand' en 'veen'*. In de meest gesegregeerde stad van Nederland, Den Haag, wil dit programma bijdragen aan het bouwen van bruggen van vertrouwen tussen de Hagenaars en de Hagenezen, 'de hoeden en de petten', 'wit en zwart', 'rijk en arm', 'nieuw en oud', 'seculier en religieus' Den Haag.

Mapping voor nieuwe en oude inwoners van Den Haag

Op verzoek van de gemeente Den Haag en Vluchtelingenwerk Nederland organiseerde lofC Nederland samen met Welzijn Scheveningen een pilot project om statushouders en vrijwilligers met elkaar in contact te brengen. De eerste twee delen van het project werden uitgevoerd op **20 en 27 augustus 2016**. Het derde deel van deze pilot vond plaats op **28 januari 2017**.

In deze drie bijeenkomsten troffen statushouders en vrijwilligers elkaar in het Kalhuis in Scheveningen, waarna ze in kleine gemengde groepen de straat op gingen om de omgeving in kaart te brengen. Willemijn Lambert was 28 januari aanwezig en gaf dit proces visueel weer (zie hierboven). De introductie vond plaats in het Nederlands en Engels, en waar nodig werd deze door aanwezigen vertaald in het Arabisch en Tigrinya.

Tijdens hun tocht door de buurt wisselden de deelnemers verhalen en perspectieven uit. De ervaring van lofC met **mapping** leert dat het 'samen doen' het gesprek verdiept. De methode is vooral gericht op creatieve en non-verbale communicatie, maar de basale beheersing van de taal blijft van belang. Voor het overbruggen van de aanwezige taalbarrière bood de mobiele telefoon voor sommige groepen een uitkomst. Door online woordenboeken en afbeeldingen te googelen, wisselden ze visueel perspectieven uit. 'Ik heb Scheveningen met heel andere ogen beleefd vandaag,' aldus een vrijwilligster die er al jaren woont.

De pilot was geslaagd, maar omdat er minder statushouders zijn dan van tevoren was ingeschat, vindt de gemeente Den Haag het niet nodig dit project verder uit te rollen over de stad.

Leren van Afrika

In maart vonden de Tweede Kamer verkiezingen in Nederland plaats. Diversiteit en interculturele spanningen speelden een grote rol. Op **23 februari** vond een gesprek plaats tussen Nederlanders en in Nederland woonachtige mensen uit Nigeria, Indonesië, Zuid-Afrika, India, Ghana en Syrië. Het thema: 'Afrikaanse oplossingen voor Nederlandse problemen'. Samen trokken de aanwezigen lessen uit de film 'The imam and the pastor', waarin verhaald wordt hoe

dominee James Wuye en imam Muhammad Ashafa uit Kaduna, Nigeria, besluiten de strijdbijl te begraven en samen voor vrede en verzoening te werken. Deze film laat zien dat plegers van interreligieus geweld de aanjagers kunnen zijn van vrede. Het is zowel een verhaal over vergeving als ook een praktijkstudie naar volksbewegingen in gebieden waar het gemeenschapsgevoel verdwenen is.

De situatie in Nederland kon met de ogen van andere plekken op de wereld worden bekeken.

Taal als een deur

Door andermans ogen naar je eigen situatie kijken kan op vele manieren. Bijvoorbeeld door de taal als een deur te beschouwen. Een ingang om elkaar te leren kennen. Elkaars achtergrond, cultuur. Om elkaar als personen te zien, in plaats van als hulpverlener, inburgeraar of vreemdeling. Mensen die naar Nederland komen zijn verplicht de Nederlandse taal te leren. Maar hoe zit het omgekeerd? Wat weten Nederlanders bijvoorbeeld van de Arabische taal?

Willem Jansen, programma coördinator van lofC, noemde het de 'Haagse Arabische Kring'. Op **drie dinsdagavonden in maart** leerde hij ruim twintig enthousiaste cursisten de eerste

beginselen van de Arabische taal. Twee recent uit Syrië gekomen vrouwen hielpen met de uitspraak en het schrift. ‘Tegen al die negatieve discussies in de samenleving over islam en koran kun je zo weinig doen’, zegt hij. ‘Maar door concreet en met plezier met de taal bezig te zijn, hebben we er een kleine actie tegenover gezet.’

Samenleven met verschillende identiteiten

Op **20 april** was dr. Packiam Samuel van het Henry Martyn instituut voor interreligieuze relaties in Hyderabad (India) op bezoek. Op deze avond ging het over de vraag hoe je met veel identiteiten in een stad kunt samenleven. Samuel, komend uit een stad met ruim 6,5 miljoen inwoners, ging over dit onderwerp in gesprek met Willem Jansen, die behalve programma coördinator van lofC ook studentenpredikant in Den Haag is. Het debat werd geleid door ds. Karl van Klaveren van de Haagse Houtrustkerk. In het Henry Martyn instituut werken hindoes, moslims en christenen samen om programma's te ontwikkelen voor dialoog en ontmoeting.

Geloven in groen

In het project *Geloven in groen* komen twee van de drie speerpunten van lofC samen, namelijk vrede en sociale samenhang, en duurzaam leven. Of eigenlijk alle drie, omdat leiderschap gebaseerd op ethische waarden hierbij ook van belang is. *Geloven in groen* is een gemeentelijk project, dat geleid wordt door Jetty Karthaus, wier werkterrein duurzaamheid is. Zij heeft lofC gevraagd om dit project te trekken.

De gemeente Den Haag wil zich inzetten de doelstellingen van de VN klimaatconferentie (2015 Parijs) te halen, onder andere door het omlaag brengen van de CO2 uitstoot. Een van de groepen die de gemeente hierbij wil betrekken zijn de gebedshuizen en hun achterban. Willem Jansen en

Laura Reijnders zijn hiermee enthousiast aan de slag gegaan. Allereerst om te peilen of het idee van verduurzaming en vergroening leeft. En ten tweede om te zien of het mogelijk is om gebedshuizen in dit project aan elkaar te koppelen. Een soort mapping dus. Beide bleek het geval. Jansen: ‘Het thema verduurzaming leeft. Van het hindoeceentrum Sewa Dhaam tot de Nigeriaanse kerk in Laak, en van de as-Soenah moskee tot de Pinkster Gemeente Morgenstond.’

Omdat dit werk arbeidsintensief is – het staat of valt met persoonlijke contacten – zijn met ingang van april Rudy van der Aar en Mohamed Kechou aangetrokken om bij dit project te helpen. Bovendien zijn zij gezien hun achtergrond en overtuiging bij uitstek in staat hun achterban te enthousiasmeren.

Op **18 augustus** kwamen veertig mensen van zestien verschillende gebedshuizen samen in de Indonesische Al-Hikmah moskee (zie foto rechts). Ook andere betrokken partijen waren vertegenwoordigd zoals Duurzaam Den Haag, de Verbouwwinkel en het A-Rocha netwerk. Het aandeel van De Verbouwwinkel is de gebedshuizen door middel van een quickscan, te laten zien wat het huidige energiegebruik is en welke mogelijkheden er zijn tot verbetering. De deelnemers bruisten van energie en waren zeer gemotiveerd om aan de slag te gaan. Ervaringen werden uitgewisseld en plannen gemaakt.

De Al-Hikmah moskee is een van de moskeeën, die sinds de zomer 2014 meedoen aan het project 't Groene Huis van Rudy van der Aar en team. In de week van de duurzaamheid (3 – 10 oktober) ging wethouder Joris Wijsmuller (op de foto links de tweede persoon links) er op bezoek om zich over de verduurzaming van de moskee te laten voorlichten.

Op **30 november** vond een vervolgbijeenkomst plaats, ook in de Al-Hikmah moskee. De ruim 45 aanwezigen vertegenwoordigden 20 gebedshuizen (kerken, moskeeën en een tempel). Daarnaast waren vertegenwoordigers van De Verbouwwinkel, Duurzaam Den Haag en Gemeente Den Haag aanwezig.

Tijdens de bijeenkomst werden de resultaten van de eerste quickscans gedeeld, bestaande expertises en behoeftes in kaart gebracht en mogelijke matches voor uitwisseling tussen gebedshuizen verkend. In twee groepen zijn de onderwerpen energie- en gebouwbeheer en tuinen verder besproken. Ook was er een inspiratiesessie met een presentatie van het landelijke netwerk Groene Kerken, waarin kerken en moskeeën samenwerken op het gebied van duurzaamheid. Wordt vervolgd.

Islam en duurzaamheid

De hierboven genoemde Rudy van der Aar fietste samen met Mohamed Kechou begin 2017 in acht weken van Nederland naar Mekka om aandacht te vragen voor duurzaamheid binnen de islam.

Zes jaar eerder ontmoetten zij elkaar tijdens een conferentie van Initiatives of Change in het internationale conferentiecentrum in het Zwitserse Caux, waar ze met een veertigtal andere Nederlanders deelnamen aan de conferentie Learning to be a Peacemaker voor Europese

jonge moslims. Deze conferentie was gericht op vredeswerk en dialoog vanuit islamitisch perspectief.

Sindsdien zijn ze betrokken gebleven bij dit Europese netwerk van moslimjongeren. Tijdens een Caux conferentie in de zomer van 2014 heeft Van der Aar met onder andere Javed Latif het initiatief genomen tot het project t Groene Huis, dat gericht is op het vergroenen van moskeeën in Den Haag. Doel van het initiatief is dat moskeeën een stimulerende rol gaan spelen binnen de islamitische gemeenschap op het gebied van duurzaamheid, te beginnen met de Al-Hikmah moskee in

Den Haag. Vandaar dat deze moskee nu een voortrekkersrol speelt in het project *Geloven in Groen*.

Met de pelgrimstocht op houten fietsen wilden Rudy van der Aar en Mohamed Kechouh aanschouwelijk maken dat islam en duurzaamheid samen gaan. Zowel tijdens de tocht als aangekomen in Mekka bij de heilige berg, de Jabal Al Nour, waar ze een schoonmaakactie hielden, hebben ze hun overtuiging kunnen uitdragen. En ook terug in Nederland slaat hun verhaal aan. Dat ze staan (en fietsen) voor hun overtuiging helpt hen ook bij hun werk voor het project *Geloven in Groen*. (<http://www.iofc.nl/een-groene-bedevaart-naar-mekka>)

Slavernijverleden

In aanloop naar de nationale herdenking op 1 juli van de afschaffing van de slavernij vertelde Lothy Bouwe-Day op zaterdagmiddag **17 juni** in de Haagse Paleiskerk aan ruim honderd mensen haar levensverhaal, voor een gemengd publiek, waaronder veel Surinaamse Nederlanders. Als nazaat van slaafgemaakten plaatste ze haar verhaal nadrukkelijk in het grotere perspectief van de geschiedenis. 'Mijn verhaal is dat van tal van Afro-Surinamers.'

Haar presentatie werd omlijst met gezang van het 14-koppige koor Sinafir, waar Bouwe-Day zelf ook in zong. De liederen, gezongen in de meest gesproken taal van Suriname, het Sranantongo, gingen over de voorouders die door de slavernij zijn omgekomen, over de bevrijding, het verdriet en gemis.

In de ochtend was er een wandeling langs plekken die herinneren aan het slavernijverleden van Den Haag onder leiding van Valika Smeulders, gevolgd door een door het koor Sinafir verzorgde Surinaamse lunch in de Paleiskerk.

Op zondagmiddag **12 november** organiseerde Valika Smeulders in Diligentia, Den Haag, de voorstelling *One Happy Kingdom* over de strijd voor de afschaffing van de slavernij in Nederland en op Sint-Maarten. Ruim 400 mensen zagen de slavernijgeschiedenis van Nederland tot leven komen via persoonlijke verhalen van mannen en vrouwen die bijgedragen hebben aan de weg naar vrijheid. De voorstelling was een combinatie van gesproken woord, dans, muziek en theater.

Centraal stond de band tussen de stad Den Haag en het Caribisch gebied. Valika Smeulders (rechts op de foto): 'We zijn al bijna 400 jaar verbonden. Maar wat weten we van deze gedeelde geschiedenis? In deze voorstelling staat het menselijk perspectief centraal en geven we een gezicht aan mensen die een voorbeeld en inspiratie kunnen zijn voor anderen.'

De voorstelling was een samenwerking van Pasado Presente,

Comité Koninkrijksrelaties, Initiatives of Change Nederland en vele anderen.

Omdat de verwoesting die de orkaan Irma had aangericht op Sint-Maarten nog vers op het netvlies stond, werd besloten een deel van de opbrengst van de voorstelling te bestemmen voor de wederopbouw van Sint Maarten, Saba en Sint Eustasius.

Grenzen slechten, bruggen bouwen

De jaarlijkse interreligieuze conferentie van het International Institute for Social Studies (ISS) op **18 november** in Den Haag had als thema *Crossing borders, building bridges* en werd georganiseerd door studentenpredikant van het ISS Waltraut Stroh en Willem Jansen namens Initiatives of Change en het Haagse studentenpastoraat Haastu. Zo'n 150 mensen van allerlei nationaliteiten en verschillende levensbeschouwingen gingen in gesprek over scheidslijnen: hoe ervaren ze die persoonlijk en in de maatschappij, en hoe kunnen ze die overbruggen.

Hoofdspreker was de Zuid-Afrikaanse moslimtheoloog en politiek activist Farid Esack (rechts op de foto). Zijn activisme uitte hij onder andere toen hij zich verzette tegen het Apartheidsregime door met christelijke geestelijken op te trekken. Als islamitisch bevrijdingstheoloog en feminist is Esack een man die zelf in geen enkel hokje past.

In het onderdeel Human Library konden de deelnemers een keuze maken tussen een tiental mensen die zich lieten lezen als een boek. Zoals de Nederlands-Turkse Tayfun, die als 'boek' zijn verhaal vertelt samen met de Nederlands-Koerdische Bedel. Zij startten twee jaar geleden een gesprek tussen Nederlandse Koerden, Turken en Armeniërs, dat inmiddels onder de vlag van *The Hague Peace Projects* is uitgegroeid tot een breed initiatief met een vaste werkgroep die maandelijks bijeenkomt en regelmatig themabijeenkomsten organiseert.

Tayfun en Bedel (beiden aan de rechterzijde van de foto rechts) zijn deel van een internationale groep Turken, Koerden en Armeniërs, die sinds 2015 in Caux tijdens de conferentie *Just Governance for Human Security* bij elkaar komt. Afgelopen juli hadden ze het initiatief genomen om een groepje uit Nederland mee te nemen. Door middel van de voorjaarsbrief heeft lofC Nederland geld ingezameld voor reis en verblijf van deze groep. Ook de gemeente Rotterdam heeft hieraan substantieel meebetaald.

Op **14 december** hebben Tayfun en twee andere delegatieleden over hun ervaringen in Caux verteld. Op die avond waren op de Amaliastaat ruim 20 mensen aanwezig met zeer verschillende achtergronden, uit Syrië, Nederlandse Turken met verschillende politieke overtuigingen, internationale studenten en mensen vanuit het lofC-netwerk. Tijdens de maaltijd uit Syrische keuken, discussieerden de aanwezigen over de rol van de geschiedenis in intermenselijke verhoudingen nu. Naast de verschillende Turkse perspectieven op de Armeense kwestie van 1915, werden andere persoonlijke verhalen uit andere contexten gedeeld. Zo kwam een Rwandeese over de genocide in zijn land te spreken en sprak een Nederlandse met Japanse wortels over de Tweede Wereldoorlog en de nasleep daarvan in Azië. Met een gedicht over de vraag 'Wat geven we door aan onze kinderen?', werd deze waardevolle, vaak emotionele avond afgesloten.

Voor een duurzame stad en wereld

Op vrijdag **17 maart** organiseerde Fossielvrij Den Haag een warm welkom voor de nieuwe burgemeester Pauline Krikke. Ruim honderd burgers die zestig organisaties vertegenwoordigden zongen het internationale klimaatlied. Namens lofC, die de actie ondersteunde, zong Laura Reijnders mee. De burgemeester noemde het thema van de klimaatverandering zeker iets dat de stad van vrede en recht aangaat. Zij wil dit thema tot een

speerpunt maken.

Op **21 september**, de internationale dag van de vrede, organiseerde Den Haag Fossielvrij en Fossielvrij Nederland de Haagse Fietsparade voor het Klimaat. Vele burgers en 99 organisaties fietsten mee waaronder Laura Reijnders namens Initiatives of Change. Net zoals vorig jaar sporen deze organisaties en burgers de Gemeente Den Haag aan om het beleid in lijn te brengen met het Parijs-akkoord: max 1,5C graad opwarming.

Met het oog op Wereldvoedseldag (**16 oktober**) vestigde lofC deze keer de aandacht op de voedselverspilling. Via de website van de organisatie Foodbattle konden mensen een aantal weken hun eigen voedselverspilling bijhouden. En in een artikel op de eigen lofC website gaf Laura Reijnders achtergrondinformatie en een aantal tips hoe voedselverspilling tegengegaan kan worden.

Partnerschappen

Bijna alle activiteiten worden door lofC gedaan in partnerschap met andere organisaties. Soms zijn het nieuwe partnerschappen, soms dateert de verbondenheid van lang geleden. Zoals die met de stichting *Dialoog Nederland, Japan, Indonesië (Dialoog NJI)*, in 2000 opgericht als stuurgroep *Dialoog Nederland-Japan* door Wim Lindeijer (<http://www.iofc.nl/memoriamevert-willem-lindeijer>) en Takamitsu Muraoka (<http://www.iofc.nl/reizen-om-het-verleden-onder-ogen-te-zien>). Later werd Indonesië eraan toegevoegd. Doel

is om door een eerlijke dialoog tot verwerking van het verleden te komen en zo doende samen te werken aan een toekomst van vrede op basis van begrip en verzoening.

Voor de 20ste dialoogbijeenkomst op **9 september** in Bussum had de huidige voorzitter Yukari Tangena-Suzuki Laura Reijnders gevraagd een training te geven aan alle leiders van

de gespreksgroepen. De training vond plaats in het centrum van lofC in Den Haag. Het thema was dit keer: ‘Verhalen van vrouwen vanuit een Indonesisch perspectief’.

Het partnerschap met studentenpredikant Waltraut Stroh en het Institute of Social Studies (ISS) dateert uit 2004. In haar hoedanigheid van pastor voor de Internationale studenten in Delft, nodigde zij Christiaan Groen uit om op **2 januari** met een groep van 16 studenten, van negen nationaliteiten, het spel *The red and blue game* te spelen. In nagespeelde situaties komen de deelnemers zichzelf tegen en leren ze waardevolle lessen voor het leven.

Met nieuwe partners nam Christiaan Groen namens Initiatives of Change op 3 mei deel aan het New Economy and Social Innovation Forum (NESI) in Malaga, Spanje. Zo'n 700 voortrekkers uit 43 landen werkten daar samen aan een nieuwe, sociale economie. De

deelnemers en co-organisatoren vertegenwoordigden een breed scala van ngo's en andere, ook commerciële, initiatieven op het gebied van de 'nieuwe economie'. Ook vertegenwoordigers van universiteiten, de overheid en de Europese Commissie waren aanwezig. Het doel was om een volgende stap te zetten richting een nieuwe, sociale en duurzame economie door zoveel mogelijk mensen en initiatieven aan elkaar te verbinden. Initiatives of Change was medeorganisator vanuit het programma Trust and Integrity in a Global Economy (TIGE). Meer op

<https://www.iofc.nl/voortrekkers-bundelen-krachten-voor-nieuwe-economie>

Inzamelingsacties

lofC organiseerde twee maal een financiële actie. In het voorjaar om de deelname van de Turkse en Koerdische groep aan de conferentie Just Governance for human security in Caux te sponsoren. En aan het eind van het jaar een actie voor steun aan de Zwitserse zusterstichting ten behoeve van nodige reparaties aan het monumentale gebouw in Caux. De voorjaarsactie bracht € 2.240 op. De opbrengst van de tweede actie is in 2018 bekend.

Publiciteit en communicatie

Laura Reijnders is verantwoordelijk voor de publiciteit van lofC in Nederland. Dit omvat PR, website, sociale media, digitale en papieren nieuwsbrieven, ondersteuning activiteiten, werken aan een strategie van lofC Nederland en daaruit voortvloeiend een strategie voor communicatie.

In 2017 is er viermaal een gedrukte versie verschenen van de nieuwsbrief Ander Nieuws. Die wordt naar tussen de 200 en 210 personen gestuurd. De digitale versie heeft uiteraard een veel groter bereik en wordt frequenter uitgestuurd.

Vaste medewerker voor de communicatie is Irene de Pous. Zij beheert met Laura de website, schrijft verslagen en artikelen. Ze schreef een folder over *De kracht van stilte*, waarvoor ze vier mensen interviewde. Omdat stilte een essentieel onderdeel is van de benadering van lofC, geeft ze in deze folder een vijftal handvatten, die kunnen helpen om stilte een vaste plek in het leven te geven. (<http://www.iofc.nl/stilte>)

In internationaal verband werkt Laura Reijnders sinds november 2015 samen met collega's in Zwitserland en Engeland aan het 'brand refresh project'. Dit project heeft als doel om het lofC logo, de huisstijl (kleuren, lettertypes, etc.) – in het Engels brand guidelines genoemd - en alles wat daarbij komt kijken een nieuw uiterlijk te geven, zodat het lofC netwerk zichzelf helder kan presenteren. Het huidige logo dateert uit 2001 en sindsdien is er veel veranderd op gebied van digitale en gedrukte communicatie, waardoor het tijd is voor een vernieuwing die aan de huidige behoeften voldoet.

Daarnaast worden er ook templates (sjablonen) voor bijvoorbeeld brochures en visitekaartjes geleverd, zodat het netwerk van lofC gemakkelijk met het logo en de huisstijl aan de slag kan. Bij het opfrissen van logo en huisstijl is gezorgd voor een visuele verbinding tussen het oude en het nieuwe logo, zodat er wordt voortgebouwd op het erfgoed van lofC.

Na de presentatie van Reijnders en haar collega's uit Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk tijdens de algemene vergadering van lofC International in Caux in juli, werd het opgefriste logo goedgekeurd. Van augustus tot en met december heeft het projectteam samen met het ontwerpbureau ACW (Londen) gewerkt om de laatste puntjes op de i te zetten. Denk daarbij aan het vaststellen van het kleurpalet, richtlijnen maken voor de opgefriste stijl, alle logo's produceren en het maken van templates. Begin 2018 zal de nieuwe huisstijl en het opgefriste logo worden gepresenteerd.

Internationaal

Bestuurslid Foske Toonstra is namens lofC Nederland lid van de Europese Stuurgroep (ESG). Van 2 tot 24 september nam zij in Londen deel aan een vergadering van deze groep.

In april namen Willem Jansen en Johannes de Pous in Engeland deel aan het jaarlijkse UK Fellowship weekend met als thema 'The Trust Factor'. Met de deelname aan het weekend werd de kracht van fellowship ervaren als verbinding in het lofC netwerk.

Ook dit jaar namen Nederlanders weer actief deel aan de zomerconferenties in Caux. Merel Rumping (op de foto rechts de derde persoon van rechts), initiator van een sociale onderneming die in opkomende economieën de toegang tot betaalbare protheses beoogt te vergroten, was panellid in de conferentie *Ethisch leiderschap in het bedrijfsleven*.

Andries Jan Zijlstra was assistent bij de conferentie *Just Governance for human security*. Willem Jansen nam daaraan deel samen met de groep Turken en Koerden die hiervoor genoemd zijn.

Aan de conferentie *Addressing Europe's Unfinished Business* namen deel de bestuursleden Foske Toonstra en Hennie de Pous-de Jonge (links op de foto). Over het sub thema van deze conferentie *Tackling polarisation, building trust* vonden ook twee aparte besloten besprekingen plaats, die zij bijwoonden. Daarin werden ervaringen uitgewisseld en projecten gepresenteerd, met het doel de Europese samenwerking binnen lofC te bevorderen.

Javed Latif begeleidde weer een groep jonge mensen die via het Young Ambassadors programma gekomen waren (zie foto rechts). Twee nieuwe Nederlandse deelnemers aan dit programma waren Hanine Alnasser en Emma Cirpka.

Aan de populaire CATS (*Children as Actors for Transforming Society*) deed deze keer uit Nederland mee de oprichter van de Kindercorrespondent Tako Rietveld. Met een team van De Kindercorrespondent maakte hij tijdens de conferentie reportages en gaf hij trainingen. Voor het ook door hem opgerichte The Youth News Foundation legde hij in Caux nieuwe contacten.

Aan het Caux Peace and Leadership programma nam uit Nederland deel student Anne-Juul Welsink (de persoon rechts van degene die de turquoise sari draagt op de foto rechts).

Bestuursvoorzitter Lotty Wolvekamp woont als lid van het bestuur van de Stiftung Caux-Initiativen der Veränderung, die verantwoordelijk is voor het internationale conferentiecentrum in Caux, Zwitserland, regelmatig de vergaderingen van deze stichting bij.

Laura Reijnders woonde in Caux de jaarlijkse vergadering van de Internationale Communicatiegroep bij.

Als actief lid van de overkoepelende organisatie Initiatives of Change International bezoekt onze stichting trouw de jaarvergaderingen (Global Assembly's). In 2017 werd Nederland op de jaarvergadering in Caux vertegenwoordigd door bestuursvoorzitter Lotty Wolvekamp en Laura Reijnders, coördinator communicatie. Bestuurssecretaris Hennie de Pous-de Jonge nam deel als waarnemer.

Voorts was Lotty Wolvekamp in 2017 lid van een internationale werkgroep die de huidige internationale bestuursstructuur onder de loop neemt, iets wat periodiek plaats vindt.

Den Haag, 13 maart 2018

C.W. M. Wolvekamp
voorzitter

H.G. de Pous-de Jonge
secretaris

Jaarrekening 2017

Balans per 31 december 2017

(na resultaatbestemming)

		2017		2016	
		EUR	EUR	EUR	EUR
Vaste activa					
Materiële vaste activa	1	690.340		673.984	
Financiële vaste activa	2	275.000		275.000	
Effecten	3	3.942.698		3.667.353	
			4.908.038		4.616.337
Vlottende activa					
Overige vorderingen	4	17.594		12.374	
Liquide middelen	5	79.454		390.938	
			97.048		403.312
			5.005.086		5.019.649
Eigen vermogen					
Algemene reserve	6	4.356.010		4.352.424	
Herwaarderingsreserve		608.640		596.940	
Bestemmingsreserve		6.987		9.460	
Bestemmingsfonds		22.267		41.941	
			4.993.904		5.000.765
Overlopende passiva					
	7		11.182		18.884
			5.005.086		5.019.649

Staat van baten en lasten over 2017

		Werkelijk 2017 EUR	Begroot 2017 EUR	Werkelijk 2016 EUR
Baten				
Nalatenschappen en giften	8	32.526	34.700	54.984
Baten uit beleggingen	9	229.370	35.200	179.137
Overige baten		963	250	2.810
Som der baten		262.859	70.150	236.931
Lasten				
Personeelskosten	10	149.592	142.735	183.310
Afschrijvingen op materiële vaste activa		20.188	20.000	21.198
Overige kosten	11	125.940	128.400	134.921
Som der lasten		295.720	291.135	339.429
Saldo		-32.861	-220.985	-102.498
Bestemming van het saldo				
Mutatie bestemmingsreserves		-2.473		878
Mutatie bestemmingsfonds		-19.674		19.674
Mutatie algemene reserve		-10.714		-123.050
		-32.861		-102.498

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2017

Algemeen

De Nederlandse Stichting Initiatives of Change (Morele Herbewapening) is gevestigd te Den Haag.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 “Kleine organisaties zonder winststreven”.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, met uitzondering van de huizen en de effecten.

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's.

Grondslagen voor de omrekening van vreemde valuta's

Transacties in vreemde valuta

Transacties luidend in vreemde valuta worden naar euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoers per transactiedatum. In vreemde valuta luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum naar euro's omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta's die tegen historische kostprijs worden opgenomen, worden naar euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoersen per transactiedatum. De bij omrekening optredende valutakoersverschillen worden als last in de staat van baten en lasten opgenomen.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, overige vorderingen, geldmiddelen en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Financiële instrumenten die deel uitmaken van een handelsportefeuille

Financiële instrumenten (activa en verplichtingen) die worden aangehouden voor handelsdoeleinden worden gewaardeerd tegen reële waarde en wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de staat van baten en lasten. In de eerste periode van waardering worden toerekenbare transactiekosten als last in de staat van baten en lasten opgenomen.

Overige vorderingen

Overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rente methode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen die geen deel uitmaken van een handelsportefeuille worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve rente methode.

Materiële vaste activa

De huizen worden gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde wordt bepaald aan de hand van de vastgestelde WOZ-waarde. De actuele waarde van het huis in de Amaliastraat wordt verminderd met de cumulatieve afschrijvingen, omdat het in gebruik is als kantoorpand. Hierbij wordt rekening gehouden met grond waarover niet wordt afgeschreven.

De verbouwingskosten, inventarissen en auto's worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd, indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Financiële vaste activa

De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

Vorderingen en effecten

De grondslagen voor de waardering van vorderingen en effecten is beschreven onder het hoofd financiële instrumenten.

Eigen vermogen

Algemene reserve

Nalatenschappen, legaten en algemene giften boven de € 200.000 worden rechtstreeks in de algemene reserve gemuteerd.

Herwaarderingsreserve

Waardevermeerderingen van materiële vaste activa die worden gewaardeerd tegen actuele waarde (huizen) worden opgenomen in de herwaarderingsreserve. De herwaarderingsreserve wordt gevormd per individueel actief en is niet hoger dan het verschil tussen de boekwaarde op basis van historische kostprijs en de boekwaarde op basis van actuele waarde. Als een actief wordt vervreemd, valt een eventueel aanwezige herwaarderingsreserve met betrekking tot dat actief vrij ten gunste van de Algemene reserve.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd financiële instrumenten.

Opbrengstverantwoording

Nalatenschappen, legaten en algemene giften onder de € 200.000 worden in het jaar van ontvangst verantwoord in de staat van baten en lasten.

Ontvangen subsidies en giften voor speciale doeleinden worden in het jaar van ontvangst verantwoord in de staat van baten en lasten. Deze subsidies en giften worden door het bestuur toegewezen aan een bepaald doel en de nog niet bestede gelden worden via de resultaatbestemming verantwoord als bestemmingsreserves onder het eigen vermogen.

Overige kosten

De overige kosten worden als last verantwoord indien de onvoorwaardelijke toezegging aan een derde wordt gedaan.

Balans per 31 december 2017

1 Materiële vaste activa

	Grond en huizen EUR	Verbouwings -kosten EUR	Inventarissen EUR	Auto's EUR	Totaal EUR
Stand per 1 januari 2017					
Aanschaffingsprijs	131.914	3.665	32.404	21.904	189.887
Herwaardering	762.086	–	–	–	762.086
Bruto boekwaarde	894.000	3.665	32.404	21.904	951.973
Cumulatieve afschrijvingen	-235.383	-2.199	-20.694	-19.713	-277.989
Netto boekwaarde	658.617	1.466	11.710	2.191	673.984
Mutaties in de boekwaarde:					
Investerings	–	–	11.031	–	11.031
Aanschafwaarde desinvesteringen	–	–	-1.486	–	-1.486
Afschrijvingen	-14.300	-733	-4.738	–	-19.771
Herwaardering	26.000	–	–	–	26.000
Afschrijvingen desinvesteringen	–	–	582	–	582
	11.700	-733	5.389	–	16.356
Stand per 31 december 2017					
Aanschaffingsprijs	131.914	3.665	41.949	21.904	199.432
Herwaardering	788.086	–	–	–	788.086
Bruto boekwaarde	920.000	3.665	41.949	21.904	987.518
Cumulatieve afschrijvingen	-249.683	-2.932	-24.850	-19.713	-297.178
Netto boekwaarde	670.317	733	17.099	2.191	690.340
Afschrijvingspercentages	2%	20%	10-25%	20%	

2 Financiële vaste activa

	2017 EUR	2016 EUR
Lening u/g	275.000	275.000
	<u>275.000</u>	<u>275.000</u>

Lening u/g betreft een geldlening van oorspronkelijk EUR 300.000 verstrekt vanaf mei 2010 met een looptijd van 5 jaar. In 2015 is de looptijd met 10 jaar verlengd.

Het rentepercentage bedraagt 2,8% per jaar.

Op de geldlening behoeft gedurende de looptijd niet te worden afgelost.

De verstrekte zekerheden betreffende de lening u/g betreffen de vestiging van het recht van hypotheek op de registergoederen en het pandrecht op de roerende zaken.

3 Effecten

	2017 EUR	2016 EUR
Aandelen	2.979.024	2.865.271
Obligaties	963.674	802.082
	<u>3.942.698</u>	<u>3.667.353</u>

4 Overige vorderingen

	2017 EUR	2016 EUR
Lopende interest obligaties	14.105	10.768
Te vorderen dividendbelasting	1.479	–
Vooruitbetaalde bedragen	2.010	1.606
	<u>17.594</u>	<u>12.374</u>

In de overige vorderingen is, net als in 2016, geen bedrag begrepen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

5 Liquide middelen

	2017 EUR	2016 EUR
Kas	26	59
Bank	79.428	390.879
	79.454	390.938

De liquide middelen zijn terstond opeisbaar.

6 Eigen vermogen

	Algemene reserve EUR	Herwaarderings- reserve EUR	Bestemmings- reserve EUR	Bestemmings- fonds EUR	Totaal EUR
Stand per 31 december 2016	4.352.424	596.940	9.460	41.941	5.000.765
Mutaties 2017					
Resultaat boekjaar 2017	-10.714	-	-2.473	-19.674	-32.861
Herwaardering	-	26.000	-	-	26.000
Overheveling afschrijving	14.300	-14.300	-	-	-
Stand per 31 december 2017	<u>4.356.010</u>	<u>608.640</u>	<u>6.987</u>	<u>22.267</u>	<u>4.993.904</u>

Het resultaat is vooruitlopend op het besluit van het bestuur, als volgt verwerkt:

- Een bedrag van EUR 10.714 te onttrekken aan de algemene reserve.
- Een bedrag van EUR 2.473 te onttrekken aan de bestemmingsreserve.
- Een bedrag van EUR 19.674 te onttrekken aan het bestemmingsfonds.

De bestemmingsreserve is gevormd door het bestuur met een specifiek doel.

De bestemmingsreserves zijn als volgt nader te specificeren:

	Stand per 1 januari 2017	Dotatie 2017	Onttrekking 2017	Stand per 31 december 2017
	EUR	EUR	EUR	EUR
Jeugdreserve	4.972	-	-	4.972
Overige reserves	4.488	7.985	10.458	2.015
	<u>9.460</u>	<u>7.985</u>	<u>10.458</u>	<u>6.987</u>

Het bestemmingsfonds is als volgt nader te specificeren:

	Stand per 1 januari 2017	Dotatie 2017	Onttrekking 2017	Stand per 31 december 2017
	EUR	EUR	EUR	EUR
Internationaal Reisfonds	22.267	-	-	22.267
Mapping fonds	19.674	12.750	32.424	-
	<u>41.941</u>	<u>12.750</u>	<u>32.424</u>	<u>22.267</u>

7 Overlopende passiva

	2017 EUR	2016 EUR
Nog te betalen accountantskosten	4.000	6.000
Loonbelasting	3.067	3.415
Reservering vakantiegeld	2.133	3.312
Reservering vakantiedagen	1.982	4.610
Nog te betalen bedragen	–	1.547
	11.182	18.884

In de overlopende passiva is, net als in 2016, geen bedrag begrepen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

Financiële instrumenten

Algemeen

De stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die de onderneming blootstellen aan marktrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans onder effecten zijn opgenomen.

De stichting handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het marktrisico te beperken.

Kredietrisico en renterisico

De effecten (waaronder obligaties) worden gewaardeerd op marktwaarde. Hiernaast loopt de stichting geen krediet- en renterisico.

Marktwaarde

De effecten, zoals in de balans verantwoord, zijn reeds gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen (lopende interest en te vorderen en vooruitbetaalde bedragen), liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Niet in de balans opgenomen rechten & verplichtingen

Leaseverplichting

Ultimo 2017 heeft de stichting een meerjarige operational leaseverplichting inzake kopieerapparatuur. Voor 2018 bedraagt de verplichting circa EUR 4.600 (2017: EUR 4.600).

Staat van baten en lasten over 2017

8 Nalatenschappen en giften

	2017 EUR	2016 EUR
Giften speciale doeleinden	22.397	38.717
Erfenissen en legaten	–	8.554
Giften algemeen	9.212	7.619
Giften overige	917	94
	32.526	54.984

9 Baten uit beleggingen

	2017 EUR	2016 EUR
Dividend, opbrengst obligaties en bankrente	47.694	28.638
Koersresultaten	181.676	150.499
	229.370	179.137

10 Personeelskosten

	2017 EUR	2016 EUR
Lonen en salarissen	85.449	110.023
Sociale lasten	17.252	21.820
Pensioenlasten	5.124	6.932
Overige personeelskosten	41.767	44.535
	149.592	183.310

Het gemiddelde aantal fte's over 2017 bedraagt 2,4 fte (2016: 3 fte). Dit is inclusief 1 fte voor een medewerker met alleen een onkostenvergoeding.

11 Overige kosten

	2017 EUR	2016 EUR
Bijdragen initiatieven buitenland	24.352	34.491
Centrum en representatie	32.026	39.226
Algemene kosten *	44.081	38.011
Diverse lasten	25.481	23.193
	<u>125.940</u>	<u>134.921</u>

* Onder de algemene kosten is een bijdrage aan Fonds 65+ opgenomen van € 30.000.

Den Haag, 13 maart 2018

Namens het bestuur,

C.W.M. Wolvekamp
Voorzitter

H.G. de Pous-de Jonge
Secretaris

Overige gegevens

Aan het bestuur van de Nederlandse Stichting
Initiatives of Change te Den Haag

Beoordelingsverklaring van de onafhankelijke accountant

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

In de statuten zijn geen bepalingen opgenomen ten aanzien van resultaatbestemming.

Resultaatbestemming

Het bestuur heeft het verlies, ad € 32.861, over 2017 als volgt bestemd:

- Onttrekken aan de algemene reserve EUR 10.714
- Onttrekken aan de bestemmingsreserve EUR 2.473
- Onttrekken aan het bestemmingsfonds EUR 19.674

Aan het bestuur van de Nederlandse Stichting
Initiatives of Change te Den Haag

INFO@VERSTEGENACCOUNTANTS.NL
WWW.VERSTEGENACCOUNTANTS.NL

Beoordelingsverklaring van de onafhankelijke accountant

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2017 van de Nederlandse Stichting Initiatives of Change te Den Haag beoordeeld. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2017 en de staat van baten en lasten over 2017 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven en voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als zij noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een conclusie over de jaarrekening op basis van onze beoordeling. Wij hebben onze beoordeling verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 2400 'Opdrachten tot het beoordelen van financiële overzichten'. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze beoordeling zodanig plannen en uitvoeren dat wij in staat zijn te concluderen dat ons niet is gebleken dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat.

Een beoordeling in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 2400 resulteert in een beperkte mate van zekerheid. De in dit kader uitgevoerde werkzaamheden bestonden in hoofdzaak uit het inwinnen van inlichtingen bij de medewerkers van de stichting, het uitvoeren van cijferanalyses met betrekking tot de financiële gegevens alsmede het evalueren van de verkregen informatie.

De werkzaamheden uitgevoerd in het kader van een beoordelingsopdracht zijn aanzienlijk beperkter dan die uitgevoerd in het kader van een controleopdracht verricht in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden. Derhalve brengen wij geen controleoordeel tot uitdrukking.

Conclusie

Op grond van onze beoordeling is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de jaarrekening geen getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Nederlandse Stichting Initiatives of Change per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven.

Dordrecht, 13 maart 2018

Verstegen accountants en belastingadviseurs,

was getekend,
drs. J. de Groot RA MPA